

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

21.12.2020

Atzinums Nr. 4-03/23

Par Valkas novada teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskatu

Valkas novada dome 2020. gada 13. oktobrī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Valkas novada teritorijas plānojuma grozījumu (turpmāk – Teritorijas plānojuma grozījumi) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) vides pārskatu (turpmāk – Vides pārskats). SIVN veica un Vides pārskata projektu sagatavoja Valkas novada dome (turpmāk – Izstrādātāja).

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23. pieci *prim* panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par Vides pārskatu, ņemot vērā Vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī Vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

Šis Biroja atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Likuma 23. pieci *prim* panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” IV nodaļas “*Vides pārskatā iekļaujamā informācija*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Teritorijas plānojuma grozījumu un to ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar to īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.2. Atbilstoši Valkas novada domes 2019. gada 31. janvāra lēmumam (protokols Nr.1, 13.§) “*Par Valkas novada teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes uzsākšanu, tā izstrādes vadītāja un darba uzdevuma apstiprināšanu*” Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes pamatojums ir veikt Valkas novada teritorijas plānojuma aktualizāciju un pielāgošanu spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un aktualizēt esošo un plānoto teritoriju izmantošanu saskaņā ar attīstības priekšlikumiem.

- 1.3. Teritorijas plānojuma grozījumu mērķis ir mainīt Valkas novada teritorijas plānojumā (no 2017. gada) (turpmāk – Teritorijas plānojums) noteikto funkcionālo zonējumu atsevišķiem zemes gabaliem no *Lauksaimniecības teritorija* un *Meža teritorija* uz *Publiskās apbūves teritoriju* vai *Rūpnieciskās apbūves teritoriju*. Birojs konstatē, ka būtiskākās izmaiņas ar plānošanas dokumentu ir saistītas ar zemes platību rezervēšanu komercdarbībai (veikali, citi pakalpojumu sniegšanas objekti), savrupmāju apbūvei, ražošanas apbūvei vai derīgo izrakteņu ieguvei, kā arī citai teritorijas turpmākai attīstībai, līdz ar to ar Teritorijas plānojuma grozījumiem tiek mainīts funkcionālais zonējums zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem:
- 1.3.1. 94010040318; 94010040325; 94010040238; 94010040321; 94010040317; 94010040226 no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Rūpnieciskās apbūves teritoriju*;
 - 1.3.2. 94010080382; 94010080023; 94010080381; 94010080302 no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Publiskās apbūves teritoriju*;
 - 1.3.3. 94010020205 no *Tehniskās apbūves teritorijas*, *Publiskās apbūves teritorijas*, *Meža teritorijas* uz *Rūpnieciskās apbūves teritoriju R2*;
 - 1.3.4. 94880100054; 94880100311; 94880060276; 94880060225; 94920040281 no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Savrupmāju apbūves teritoriju*;
 - 1.3.5. 94960080119 no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Meža teritoriju*;
 - 1.3.6. 94660050246; 94660050312; 94660090116; 94660050066 no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Rūpnieciskās apbūves teritoriju*;
 - 1.3.7. 94880050069 no *Meža teritorijas* un *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Rūpnieciskās apbūves teritoriju* (derīgo izrakteņu ieguvei) un *Ūdeņu teritoriju*;
 - 1.3.8. 94880050009 no *Meža teritorijas* un *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Ūdeņu teritoriju* (dīķu ierīkošanai);
 - 1.3.9. 94880100262 no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Rūpnieciskās apbūves teritoriju* (derīgo izrakteņu ieguvei);
 - 1.3.10. 94880030081 no *Meža teritorijas* uz *Rūpnieciskās apbūves teritoriju* (derīgo izrakteņu ieguvei);
 - 1.3.11. 94520120044; 94520120020 daļu no *Meža teritorijas* uz *Lauksaimniecības teritoriju*, un 94520080239 daļu no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Meža teritoriju*;
 - 1.3.12. 94880090054 daļu no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Publiskās apbūves teritoriju*.
- 1.4. TIAN papildus izdalīti jauni funkcionālo zonējumu indeksi: *Rūpnieciskās apbūves teritorija R1* (derīgo izrakteņu ieguves vietas) un *Rūpnieciskās apbūves teritorija R2* (rūpnieciskās apbūves teritorijas, kur atļauta tikai vieglā rūpniecība), *Dabas un apstādījumu teritorija DA2* (dabas un apstādījumu teritorija kultūras pieminekļu teritorijā). TIAN ir aprakstīta to atļautā izmantošana, kā arī iekļauti spēkā esošo lokālplānojumu nosacījumi. Ar Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi novērsta esošā Teritorijas plānojuma TIAN likumu normu un Ministru kabineta noteikumu dublēšana, tas ir, netiek papildus atkārtoti tie paši nosacījumi plānotai (atļautai) teritorijas izmantošanai, kas jau ir noteikti likumos un Ministru kabineta noteikumos.
- 1.5. Vides pārskatā sniegts ar Teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanu plānoto būtiskāko izmaiņu pamatojums:
- 1.5.1. *Publiskās apbūves teritoriju (P)* izveidošana gar Rūjienas ielu Valkā, posmā no mikrorajona līdz Igaunijas robežai. Teritorija tiek paredzēta veikalu, kafejnīcu u.tml.

sabiedrisko objektu būvniecībai perspektīvā. Vietas izvēle pamatota ar to, ka teritorija atrodas tranzīta ceļa malā ar intensīvu tūristu un viesu plūsmu no Igaunijas.

- 1.5.2. *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)* gar Raiņa ielu Valkā izveidošana, lai rezervētu zemes ražošanas objektu būvniecībai perspektīvā, tostarp saules elektrostacijas būvniecībai. Vietas izvēle pamatota ar to, ka teritorija atrodas pilsētas nomalē, ielas malā, ar mazu apdzīvojumu un mazu apbūvi, bet tās tuvumā atrodas 110kV elektrolīnijas transformatoru apakšstacija.
 - 1.5.3. *Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R2)* pie Vienības gatves Valkā izveidošana, lai zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 94010020205 varētu veikt graudu uzglabāšanas, pirmapstrādes un pārkraušanas uzņēmuma būvniecību, izvietojot tajā graudu uzglabāšanas silosus, torņus, kā arī agregātus graudu iekraušanai dzelzceļa vagonos. Vietas izvēle pamatota ar uzņēmuma vēlmi šajā vietā būvēt graudu uzglabāšanas un pārkraušanas punktu, jo teritorija atrodas pie dzelzceļa un autoceļa Valka-Smiltene.
 - 1.5.4. *Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R1)* izveidošana derīgo izrakteņu ieguvei Valkas pagasta īpašumā “*Viesturi*”. Īpašuma teritorijā aptuveni 4 ha platībā paredzēta smilts ieguve.
 - 1.5.5. *Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R1)* izveidošana derīgo izrakteņu ieguvei Valkas pagasta zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 94880100262. Teritorijā aptuveni 14 ha platībā perspektīvā paredzēta smilts-grants ieguve.
 - 1.5.6. *Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R1)* izveidošana derīgo izrakteņu ieguvei Valkas pagasta zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 94880030081. Teritorijā aptuveni 12 ha platībā perspektīvā paredzēta smilts-grants ieguve.
 - 1.5.7. *Ūdeņu teritoriju (Ū)* izveidošana Valkas pagasta zemes gabalos ar kadastra apzīmējumiem 94880050009, 94880050010, 94880050069, lai ierīkotu dīķus platībā no 0,6 ha līdz 1,8 ha. Ūdeņu teritorijas paredzēts izmantot rekreācijai.
- 1.6. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:
- 1.6.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7. punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu;
 - 1.6.2. Birojs secina, ka Vides pārskatā faktiski netiek apskatītas un vērtētas plānošanas risinājumu alternatīvas. Kā vienīgā alternatīva aplūkota “0” alternatīva, kad tiek saglabāta dabā esošā situācija. Pēc būtības šāda pieeja atbilst Noteikumu Nr. 157 8.3. punkta prasībai novērtēt esošo vides stāvokli un tā attīstību, ja plānošanas dokuments netiek īstenots, nevis plānošanas alternatīvu novērtējumam, kādu paredz Novērtējuma likuma 1. panta 7. punkts. Ja plānošanas iecerei (kā tādai) vai tās darbības vietai nav alternatīvu, SIVN ietvaros nepieciešams apsvērt un analizēt (caur to pamatojot) vismaz dažādus risinājumus vai nosacījumus, kādi tiek noteikti ar Teritorijas plānojuma grozījumiem. Birojs secina, ka, piemēram, TIAN iekļauti jauni funkcionālo zonējumu indeksi un noteikta to atļautās izmantošanas nosacījumi, tomēr lēmumu pieņemšanas ceļš, kā līdz šiem nosacījumiem nonākts, vērtējot arī esošo vides stāvokli un iespējamās teritorijas turpmākās attīstības scenārijus, Vides pārskatā faktiski nav atspoguļots. Gan Vides pārskats, gan pats plānošanas dokuments kvalitatīvi vairāk iegūtu, ja atbilstoši SIVN veikšanas jēgai un plānošanas dokumenta veidam Vides pārskatā būtu atspoguļoti apsvērtie alternatīvie plānošanas risinājumi vai TIAN nosacījumi (ne tikai “0” alternatīva).

Šādā veidā salīdzinātas – dažādās alternatīvas varētu palīdzēt Valkas novada pašvaldībai nonākt pie izsvērta, izvērtējumā balstīta risinājuma, kurā būtu ņemta vērā arī pakāpe, kādā viena vai otra alternatīva pastiprina, rada jaunas vai gluži otrādi – risina vides problēmas. Konkrētajā gadījumā šī SIVN procedūras iespēja nav pilnvērtīgi izmantota.

2. Esošais vides stāvoklis, īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt, un iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā Izstrādātājam pieejamo un papildus noskaidroto informāciju par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti. Secināms, ka izmantota publiski pieejamā pašvaldības, reģiona un valsts līmeņa informācija: statistikas dati, vides stāvokļa pārskati, citu politikas plānošanas dokumentu informācija u.c. avoti, tostarp VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) u.c. rīcībā esošā informācija.

2.2. Vides pārskatā iekļauts novada esošās situācijas apraksts un vides aspekti;

2.3. Rezumējoši, – galvenajos ietekmes aspektos – secināms, ka:

2.3.1. Valkas novads robežojas ar Strenču, Smiltenes, Apes, Burtnieku, Naukšēnu novadiem un Igaunijas Republiku. Novada struktūru veido Valkas pilsēta ar pieciem pagastiem: Ērgemes, Kārķu, Vijciema, Tālavas un Zvārtavas. Valkas pilsēta ir novada administratīvais centrs.

2.3.2. Valkas novada ģeoloģisko potenciālu veido zemes dziļu nogabali, kuros iespējama derīgo izrakteņu izmantošana, ieguve un aizsargājamie ģeoloģiskie dabas objekti.

2.3.3. Attiecībā uz gaisa piesārņojumu novada teritorijai ir raksturīgas divas piesārņojošo vielu emisiju avotu grupas: stacionārie un mobilie avoti (autotransports, dzelzceļš). Ņemot vērā kopējo rūpnieciskās ražošanas samazināšanos, kā arī veiktos energoefektivitātes pasākumus, kopumā vērojama tendence samazināties gaisa piesārņojošo vielu emisijai no stacionāriem piesārņojuma avotiem (87,7% emisijas rada katlu mājas).

2.3.4. Pēc hidrogrāfiskā iedalījuma Valkas novada teritorijā esošās ūdensteces un ūdenstilpes atrodas Gaujas, Salacas un Emajogi (notece caur Igauniju uz Somu līci) sateces baseinos. Novadā ir vai to šķērso 46 upes, no kurām 18 ir garākas par 10 km. Lielākās upes (no 25 – 100 km garas) ir Gauja (novada teritorijā ap 80 km), Vija, Seda, Pedele un Omuļupe.

2.3.5. No Valkas novadā esošajām upēm publisko upju sarakstā iekļauta tikai Gauja. Atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumiem Nr. 418 “*Noteikumi par riska ūdensobjektiem*” ir norādīti objekti, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā, t.sk. šādi ūdensobjekti Gaujas upju baseinu apgabalā Valkas novada Vijciema un Zvārtavas pagastos ir atzīmēta upe Vija (G229) ar būtiskākiem riska cēloņiem: izklīdēto piesārņojumu un hidromorfoloģisko pārveidojumu, savukārt Ērgemes un Kārķu pagastos – upe Rūja (G312) ar būtiskākiem riska cēloņiem: punktveida piesārņojumu (notekūdeņos esošie biogēni) un plūdu risku. Atbilstoši Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumiem Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” Valkas novadā kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi ir noteikta Gauja, bet kā lašveidīgo zivju ūdeņi ir noteikta Vija.

2.3.6. Novadā no 41 dabiskajiem ezeriem divi ir lielāki par 50 ha (Salainis 77 ha un Vēderis 50,8 ha). Ūdenstilpes aizņem tikai nepilnus 0,5 % no novada platības. Valkas novada ezeri pētīti samērā maz – tikai kā atsevišķu projektu vienreizējas

izpētes objekti. Pietiekama informācija ezera pašreizējā stāvokļa un kvalitātes izvērtējumam ir tikai par 7 ezeriem un 2 ūdenskrātuvēm. Novada ezeriem ir ļoti dažāda kvalitāte – no augstas (piemēram, Valdis) līdz sliktai, ko ir ietekmējis piesārņojums ar sadzīves, rūpnieciskiem vai fermu notekūdeņiem, kā arī ar noplūdēm no lauksaimniecības zemēm.

- 2.3.7. 2014. gada jūnijā tika veikts peldūdens monitorings novada ezeriem un upēm (ezeri: Zāģezers, Cepsis, Valdis, Bērzejers, Salainis un upes: Vija, ūdenskrātuve – peldētava Ērgemes ciemā), kurus iedzīvotāji un novada viesi visvairāk izmanto rekreācijai. Monitoringa rezultāti (ūdens mikrobioloģijas analīzes) liecina, ka visas veiktās ūdens paraugu analīzes atbilst normatīviem aktiem (Ministra kabineta 2010. gada 6. jūlija noteikumi Nr. 608 “*Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai*”).
- 2.3.8. Valkas novadā artēziskos ūdeņus (zemāk esošie un no gruntsūdeņu horizontiem hidrauliski norobežotie horizonti) klāj vāji caurlaidīgie nogulumi, tādēļ tie ir labāk aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Centralizētās ūdensapgādes vajadzībām Valkas novadā pārsvarā izmanto vidus un augšdevona Arukilas – Amatas ūdens horizontu kompleksu. Šos artēziskos ūdens horizontus teritorijas lielākajā daļā klāj vāji caurlaidīgi, pārsvarā 15–25 m biezi glacigēnie nogulumi (mālsmilts un smilšmāls), līdz ar to spiedienūdeņi kopumā ir samērā labi aizsargāti no virszemes piesārņojuma.
- 2.3.9. Izstrādātājas vērtējumā, ja plānošanas dokuments netiktu izstrādāts un īstenots, tad Valkas novada attīstības plānošanas dokumentos noteikto stratēģisko virzienu īstenošana varētu būt problemātiska, novada attīstība notiktu haotiski, balstoties uz domes subjektīviem lēmumiem, pašvaldības budžeta un struktūrfondu finanšu plānošana nebūtu pamatota un ilgtspējīga.
- 2.4. Novērtējis sniegto informāciju par novada esošo vides stāvokli, kuru var ietekmēt plānošanas dokumenta īstenošana, Birojs secina, ka Vides pārskatā iztrūkst to teritoriju analīze, kurās konkrētajā plānošanas dokumentā – Teritorijas plānojuma grozījumos – plānotas galvenās izmaiņas:
 - 2.4.1. Vides pārskatā sniegta informācija, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem ir paredzēta funkcionālā zonējuma maiņa no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Savrupmāju apbūves teritoriju* zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem 94880100054; 94880100311; 94880060276; 94880060225; 94920040281. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem 94880100054 un 94880100311 atrodas ciemā Sēļi, zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 94880060276 atrodas ciemā Lugaži un zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 94920040281 atrodas Vijciemā¹. Tomēr Vides pārskatā nav sniegta informācija par šo ciemu nodrošinājumu ar centralizēto ūdensapgādi un notekūdeņu esošo un plānoto apsaimniekošanu.
 - 2.4.2. Vides pārskatā esošās situācijas aprakstā nav sniegta informācija arī par novada notekūdeņu paliekošo piesārņojumu, ņemot vērā to, ka novadā esošajās upēs Vija (G229) un Rūja (G312) ir konstatēts punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un pastāv plūdu risks. Tāpat atbilstoši Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2016.–2021. gadam datiem kā *ļoti stipri* piesārņoti gruntsūdeņi ir norādīti Valkas (piesārņojuma areāls 14,5 ha) izgāztuves teritorijā². Vides pārskatā šāda informācija nav sniegta un analizēta, tai skaitā kontekstā ar to – vai un kādā mērā plānotie Teritorijas plānojuma grozījumi ir/nav saistīti ar

¹ <https://www.kadastrs.lv/#result>

² https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/Vide/Udens/Ud_apsaimn/UBA%20plani/Gaujas_upju_ba_seinu_apgabala_apsaimniekosanas_plans_2016_-2021_g_final.pdf

konstatēto vides problēmu, to ietekmē, pastiprina u.tml., tāpat nav norādīts uz risinājumiem piesārņojuma mazināšanai/likvidēšanai.

2.4.3. Birojs konstatē, ka Vides pārskatā minētās Valkas novada peldvietas nav iekļautas Veselības inspekcijas oficiālo peldvietu sarakstā³, lai gan Vides pārskatā norādītas upes un ezeri, ko novada iedzīvotāji un viesi izmanto rekreācijai. Šādā kontekstā Birojs atzīmē, ka pašvaldībai ir saistoši Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 "*Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 692), tostarp 8. punktā noteiktais nosacījums: *peldvietu izveido saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto (atļauto) izmantošanu. Peldvietas robežas nosaka pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā attiecīgā peldvieta atrodas.* Vienlaicīgi Noteikumu Nr. 692 4. punktā ir paredzēts: *pašvaldības katru gadu izvērtē informāciju par to teritorijā esošajām peldvietām un līdz 31. decembrim iesniedz Veselības inspekcijā priekšlikumu, ja nepieciešama peldvietas iekļaušana šo noteikumu 2. pielikumā minētajā sarakstā vai svītrosana no tā, tādējādi pašvaldība var noteikt nepieciešamību sniegt priekšlikumus Veselības inspekcijai par peldvietu iekļaušanu Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, tā nodrošinot sabiedrības informētību saistībā ar novadā esošo rekreācijas vietu peldvīdņu kvalitāti.*

2.4.4. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem vairākās teritorijās plānota funkcionālā zonējuma maiņa no *Meža teritorija* un *Lauksaimniecības teritorija* uz *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R1)*, lai veiktu derīgo izrakteņu ieguvī. Tomēr Vides pārskata esošās situācijas aprakstā nav sniegti dati par novadā esošo dabas resursu izmantošanu un iespējamām attīstības tendencēm. Tāpat Vides pārskatā nav sniegts situācijas apraksts par novadā esošo ceļu tehnisko stāvokli, kas būtu paredzēti derīgo izrakteņu transportēšanai, iespējamām esošām/sagaidāmām vides problēmām. Derīgo izrakteņu ieguve pie noteiktiem robežlielumiem atbilst Likuma 1. un/vai 2. pielikuma minētajām darbībām ar būtisku vai potenciāli būtisku ietekmi uz vidi. Tādējādi Biroja vērtējumā šāda esošās situācijas analīze derīgo izrakteņu un to ieguves kontekstā būtu nepieciešama un Vides pārskats būtu papildināms, lai savstarpējā sasaistē tā tālākajās sadaļās sniegtu argumentētus risinājumus iespējamo problēmu situāciju mazināšanai.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlēta risinājuma pamatojums

3.1. Vides pārskata 5. nodaļā Izstrādātāja norādījusi uz plānošanas dokumentā iekļautajiem risinājumiem atbilstoši Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes mērķim:

3.1.1. *Publiskās apbūves teritorijas (P)* izveidošana Valkas pilsētā pie Rūjienas ielas, lai īstenotu tirdzniecības un pakalpojumu objektu izbūvi;

3.1.2. *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)* izveidošana Valkas pilsētā pie Raiņa ielas un pie Vienības gatves;

3.1.3. *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R2)* izveidošana Valkas pilsētā pie Vienības gatves;

3.1.4. *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1)* izveidošana Valkas pagastā nekustamā īpašumā "*Viesturi*", plānojot derīgo izrakteņu ieguvī saskaņā ar zemes īpašnieku iesniegumiem Valkas novada pašvaldībā;

³ <https://www.vi.gov.lv/lv/peldvietu-udens-kvalitate>

- 3.1.5. *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1)* izveidošana Valkas pagastā zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 9488 010 0262 derīgo izrakteņu ieguvei;
 - 3.1.6. *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1)* izveidošana Valkas pagastā zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 9488 003 0081 derīgo izrakteņu ieguvei;
 - 3.1.7. *Ūdeņu teritorijas (Ū)* izveidošana Valkas pagastā zemes gabalos ar kadastra apzīmējumiem 9488 005 0009, 9488 005 0010 un 9488 005 0069 plānotai dīķu ierīkošanai saskaņā ar zemes īpašnieku iesniegumiem Valkas novada pašvaldībai.
- 3.2. Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam funkcionālā zonējuma izstrāde pamatota ar vispārīgajiem teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumiem, izvērtējot Valkas novadā spēkā esošo Teritorijas plānojumu, lokālplānojumus, plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumus:
- 3.2.1. Lai nodrošinātu spēkā esošā regulējuma iestrādi Teritorijas plānojuma grozījumos un saglabātu teritorijas ar atšķirīgiem plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumiem vienas funkcionālās zonas robežās, funkcionālajās zonās izdalītas apakšzonas ar atšķirīgiem izmantošanas noteikumiem, apzīmējot tās ar funkcionālā zonējuma indeksu, piemēram, Teritorijas plānojuma grozījumos TIAN papildus iekļautas funkcionālās zonas ar apakšzonām: *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1)* un *(R2)*, kā arī *Dabas un apstādījumu teritorijas (DA2)*;
 - 3.2.2. Teritorijas plānojuma grozījumi nemaina spēkā esošajā Teritorijas plānojumā noteikto papildizmantošanu lauksaimniecības teritorijās un meža teritorijās, pieļaujot tajās veikt derīgo izrakteņu ieguvi. Vides pārskatā sniegta atsauce to pieļaujamībai atbilstoši normatīvajiem aktiem, papildus norādot: “*Valkas novadā nav tik daudz derīgo izrakteņu, lai notiktu mežu sadrumstalošana un cita negatīva ietekme būtiskos apmēros. Līdz šim tas nav noticis un nekas neliecina, ka var notikt turpmāk.*” Vienlaicīgi TIAN 865.6 punktā derīgo izrakteņu ieguvei noteikts ierobežojums: “*ja derīgo izrakteņu ieguves karjera platība pārsniedz 10 ha, izstrādā lokālplānojumu, normatīvajos aktos noteiktā kārtībā nosakot citu atbilstošu funkcionālo zonējumu, ja vien tas nav pretrunā ar citu normatīvo aktu noteiktajiem ierobežojumiem*”.
- 3.3. Vides pārskatā sniegts Teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanas būtiskās ietekmes vērtējums gan kopumā uz novada teritoriju, gan attiecībā uz identificētajiem būtiskās ietekmes aspektiem – dabas resursu racionāla izmantošana, vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, kā arī dabas teritoriju saglabāšana un uzlabošana, izvērtējot noteikto plānoto (atļauto) izmantošanu funkcionālajās zonās, tās ieviešanas sagaidāmo ietekmi, salīdzinot ar līdz šim plānoto un esošo teritoriju izmantošanu. Ietekmju aprakstā sniegts novērtējums, norādot tiešās, netiešās, ilgtermiņa un īstermiņa ietekmes, kā arī sagaidāmās ietekmju mijiedarbības:
- 3.3.1. Tiešās ietekmes var tikt saistītas ar: 1) saimnieciskās aktivitātes palielināšanos (pieaugis notekūdens un atkritumu daudzums, tādējādi ietekmējot vides kvalitāti), 2) derīgo izrakteņu ieguvi plānotajās jaunajās ieguves vietās (tiks noņemts derīgās augsnes slānis un veģetācija karjera izveidošanas laikā, ietekmējot arī ainavu tuvākajā un apkārtējā teritorijā, kā arī radot putekļus un troksni materiāla ieguves un transportēšanas laikā), 3) publisko teritoriju izveidošanu pie Rūjienas ielas Valkā un rūpnieciskās apbūves teritoriju izveidošanu Valkā pie Raiņa ielas un Vienības gatves (rezultātā var tikt ietekmēta vide un izmainīta ainava šajās teritorijās) un 4) plānoto dīķu ierīkošanu (rezultātā izmainīsies ainava);
 - 3.3.2. Netiešās ietekmes var tikt saistītas ar: 1) iedzīvotāju skaita pieaugumu (saimnieciskās darbības rezultātā varētu rasties problēmas, ja netiek nodrošināta atbilstoša vides infrastruktūra), 2) rūpnieciskās ražošanas atīstību un derīgo

- izrakteņu ieguvī, paredzot satiksmes intensitātes pieaugumu (rezultātā pieaugtu troksnis un gaisa piesārņojums), 3) tirdzniecības un tūrisma pakalpojumu piesaisti (rezultātā palielināsies resursu patēriņš un pieaugs saražoto atkritumu daudzums) un 4) uzņēmējdarbības aktivizēšanos (rezultātā var palielināties atkritumu daudzums, resursu izmantošana, smakas un trokšņi);
- 3.3.3. Kā īslaicīgās ietekmes tiek uzskaitīti visa veida būvniecības darbi, kā arī dažāda veida komunikāciju un infrastruktūras objektu izveide;
- 3.3.4. Kā ilglaicīgas ietekmes tiek saistītas ar jaunu ražošanas objektu, inženierkomunikāciju izbūvi, karjeru izveidi, dīķu ierīkošanu. Šādu ietekmju mazināšanai tiek ieteikts veikt transporta plūsmas modelēšanu un to ietekmju izvērtējumu;
- 3.3.5. Summārās ietekmes tiek saistītas ar putekļu un trokšņu emisijām, kas radīsies karjeru izstrādes un iegūtā materiāla transportēšanas laikā un no plānotajām ražošanas teritorijām, tostarp graudu uzglabāšanas un pārkraušanas objektā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 94010020205, Vienības gatvē. Izstrādātājās vērtējumā nav paredzamas tāda gaisa piesārņojuma un trokšņa emisijas, kas pārsniegtu normatīvajos aktos paredzētos robežlielumus.
- 3.4. Biroja ieskatā vides problēmas Vides pārskatā identificētas gan vispārīgas (saistītas ar novada teritoriju kopumā), gan konkrētas (ņemot vērā lokāli risināmos jautājumus), tomēr Biroja ieskatā vides problēmu un nepieciešamo risinājumu apraksts Vides pārskatā papildināms, ņemot vērā šādas ar vides problēmu un ietekmju vērtējumu saistītas piebildes:
- 3.4.1. Biroja ieskatā Vides pārskatā nepietiekami ņemts vērā, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem ir paredzēta funkcionālā zonējuma maiņa no *Lauksaimniecības teritorijas* uz *Savrupmāju apbūves teritoriju* zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem 94880100054; 94880100311; 94880060276; 94880060225; 94920040281, t.i., teritorijās, kur līdz šim nav bijusi dzīvojamā apbūve un līdz ar to nav atbilstošs infrastruktūras nodrošinājums, tostarp ar sadzīves kanalizācijas sistēmas izveidi. Atbilstoši publiski pieejamai informācijai zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem 94880100054 (2,56 ha) un 94880100311 (2,6 ha) atrodas ciemā Sēļi, zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 94880060276 (1,07) atrodas ciemā Lugaži un zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 94920040281 (3,2 ha) atrodas Vijciemā⁴. Birojs vērs uzmanību uz to, ka pašvaldībai ir saistošs Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumu Nr. 240 "*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) 156. punkts: "*Veidojot jaunas vai paplašinot esošās savrupmāju apbūves teritorijas, kurās dzīvojamo māju skaits pārsniegs 20, paredz centralizētas notekūdeņu savākšanas sistēmas ierīkošanu*". Vides pārskatā nav sniegts risinājums par šo plānoto dzīvojamās apbūves teritoriju nodrošinājumu ar atbilstošas notekūdeņu savākšanas sistēmas izveidi vai citiem plānotajiem pasākumiem notekūdeņu apsaimniekošanā atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
- 3.4.2. Birojs konstatē, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem tiek plānota *Publiskās apbūves teritorijas (P)* izveide Valkā Rūjienas ielā pie Igaunijas Republikas robežas (teritorijā, kas ir tiešā autoceļa tuvumā), kur ir plānota tirdzniecības un pakalpojumu objektu izbūve, savukārt atbilstoši TIAN nosacījumiem *Publiskās apbūves teritorijās (P)* ir pieļaujama gan dzīvojamā apbūve, gan arī izglītības, veselības aizsardzības un sociālās aprūpes iestāžu apbūve, kas ir daudzveidīgs apbūves un

⁴ <https://www.kadastrs.lv/#result>

izmantošanas spektrs. Līdz ar to Biroja vērtējumā, iespējams, varētu rasties problemātiskas situācijas attiecībā uz trokšņu jutīgiem objektiem, par kādiem uzskatāmas arī dzīvojamās mājas un sociālās aprūpes iestādes (kuru teritorijā saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir noteikti trokšņa robežlielumi), ja dažādie izmantošanas veidi tiktu īstenoti vienlaikus. Lai arī TIAN ir iestrādāti nosacījumi aizsardzībai pret trokšņiem un piesārņojumu, secināms, ka, piemēram, TIAN 328. punkta nosacījums *“Prettrokšņa sienas nepieciešamību pamato tehniskajā projektā. Īpašos gadījumos par prettrokšņa sienu drīkst izmantot žogu. Prettrokšņa sienas ierīko ražošanas un tehnisko objektu apbūves teritorijām un nepieciešamības gadījumā gar satiksmes maģistrālēm blīvi apdzīvotās vietās”* nav paredzēts publiskās apbūves teritorijām, tostarp, ja tajās vienlaicīgi tiek īstenota diferencēta apbūve ar atšķirīgiem Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumos Nr. 16 *“Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”* noteiktajiem trokšņa robežlielumiem. Tādējādi Birojs vērs Valkas novada pašvaldības uzmanību, ka Teritorijas plānojuma grozījumi esošās vides problēmas trokšņa aspektā risina tikai daļēji un pašvaldībai nākotnē varētu būt jārēķinās arī ar iespējamu vides kvalitātes pasliktināšanos, kā arī ar iespējamu konfliktsituāciju veidošanos starp dažādām iedzīvotāju interešu grupām.

- 3.4.3. Ar Teritorijas plānojuma grozījumiem tiek paredzēta *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R)* (kur pieļaujama arī smagās rūpniecības un pirmapstrādes uzņēmumu apbūve) izveidošana Valkas pilsētā pie Raiņa ielas un pie Vienības gatves. Vienlaicīgi Birojs secina, ka šīs plānotās teritorijas robežojas arī ar dzīvojamās apbūves teritorijām, savukārt Teritorijas plānojuma grozījumos TIAN 711. punktā funkcionālajai zonai *Rūpnieciskās apbūves teritorijas* ar indeksiem (R) un (R2) nosacījumos noteikts: *“Ja rūpniecības teritorija robežojas ar citas atļautās izmantošanas teritorijām, izņemot tehniskās apbūves teritorijām (TA), rūpniecības objekta īpašnieks savā zemes vienībā ierīko buferzonu, kuras platumu nosaka būvprojektā atkarībā no ražošanas uzņēmuma darbības veida ietekmes uz apkārtējo teritoriju, vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāti”*. Birojs pozitīvi vērtē šāda nosacījuma iekļaušanu TIAN, vienlaikus vērs pašvaldības uzmanību uz to, ka jebkura veida saimnieciskā darbība, jo īpaši rūpnieciskā, rada ietekmi uz vidi, kas var izpausties arī kā piesārņojums (piemēram, troksnis, gaisu piesārņojošo vielu emisijas), un šādā ziņā jārēķinās, ka negatīvās ietekmes izplatās arī pāri īpašumu robežām un buferzonu robežām. Tādēļ būtiski nodrošināt, lai plānošanas procesā (nosakot buferzonas izveides un platumu nosacījumus) tiktu pārbaudīts, vai netiek pārsniegti vides aizsardzības normatīvajos aktos attiecīgajiem piesārņojuma veidiem noteiktie vides kvalitātes robežlielumi. Birojs papildus aicina Vides pārskatā konkretizēt un plašāk paskaidrot buferzonas noteikšanas mērķi, ko jau tālākajās paredzēto darbību plānošanas un projektēšanas stadijās būtu iespējams ņemt vērā arī kā vadlīnijas, pamatojot buferzonas nepieciešamību un parametrus būvprojektā. Tā, piemēram, būtu vēlams paskaidrot, vai šāda zona varētu būt veidojama arī lai samazinātu vizuālo ietekmi un ietekmi uz ainavu.
- 3.4.4. Teritorijas plānojuma grozījumi nemaina spēkā esošajā Teritorijas plānojumā noteikto papildizmantošanu lauksaimniecības teritorijās un meža teritorijās, pieļaujot tajās veikt derīgo izrakteņu ieguvu, tādējādi Teritorijas plānojuma grozījuma risinājumi paredz derīgo izrakteņu ieguvu kā teritorijas izmantošanu gan speciāli veidotajās zonās, gan arī teritorijā *Mežsaimniecības teritorija (M)* un *Lauksaimniecības teritorija (L)*. Biroja ieskatā šāds risinājums nebūtu vērtējams kā optimālākais, jo vērā ņemami mazina iespēju plānot teritoriju izmantošanu un paļauties uz apkārtējo teritoriju paredzēto izmantošanu (potenciāli iespējama konfliktsituācijas izveidošanās, piemēram, ja blakus teritorijās atrodas dzīvojamā apbūve). Daļēji šo ietekmi mazina tas, ka TIAN 865.6. punktā iekļauts nosacījums,

ka ieguvei, kas paredzēta lielākā platībā par 10 ha, nepieciešams izstrādāt lokālplānojumu, tomēr ieguve arī platībā līdz 10 ha nav darbība ar mazu ietekmi (ieguve šādā platībā tiek veikta ilgstoši, vairāku gadu garumā). Birojs jau iepriekš šajā atzinumā ir norādījis uz Vides pārskata nepilnību saistībā ar alternatīvu vērtējumu, un konkrētais plānošanas aspekts ir viens no uzskatāmiem piemēriem, ko būtu bijis jāpārskatīja pakļaut salīdzinājumam, caur svērumu par ietekmju būtiskumu, pamatojot izvēlēto plānošanas pieeju.

- 3.5. Kopumā Birojs secina, ka Izstrādātājas vērtējumā plānošanas dokumenta realizācijas rezultātā noteikts to iedarbības laiks (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās un summārās ietekmes). Izstrādātājas vērtējumā, īstenojot Teritorijas plānojuma grozījumos paredzētās darbības atbilstoši normatīvo aktu prasībām, teritorijās paredzētā saimnieciskā darbība nenonāks pretrunā ar vides un dabas aizsardzības prasībām. Tomēr Biroja vērtējumā Vides pārskatā iztrūkst analīzes, vai plānoto rūpniecisko teritoriju un dzīvojamās apbūves izveide līdzšinējās lauksaimniecības un/vai meža teritorijās neradīs teritoriju turpmākajā attīstībā konfliktsituācijas. Līdz ar to, īstenojot Teritorijas plānojuma grozījumus, izstrādājot lokālplānojumus, detālplānojumus, zemes ierīcības projektus un būvniecības projektus, nepieciešams detalizētāk izvērtēt konkrēto attīstības un/vai būvniecības ieceri, tostarp – arī iespējamās kumulatīvās ietekmes uz vidi.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

- 4.1. Vides pārskatā norādīts uz vides aizsardzības pasākumiem, tostarp sabiedrības informēšanu, izglītošanu u.c. pasākumiem, kas ir iespējams ārpus plānošanas dokumenta nosacījumiem, taču atstāj vienu no lielākajām ietekmēm uz vides kvalitāti. Savukārt, izstrādājot novada plānošanas dokumentu, galvenie elementi no ietekmes uz vidi samazināšanas viedokļa ir likumdošanā izvirzīto prasību ievērošana.
- 4.2. Valkas novada plānošanas dokuments paredz: 1) teritorijas attīstība tiks veicināta saskaņā ar teritorijas potenciālajām iespējām – pieejamajiem resursiem, maksimāli saglabājot dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, 2) papildus saistošie noteikumi ir mehānisms, ar kura palīdzību var regulēt un ierobežot novada teritorijā veicamās darbības, 3) projektus realizējot, jāparedz attiecīgās nozares labāko pieejamo tehnoloģiju un paņēmieni izmantošana, 4) organizējot pašvaldības iepirkumus, jāpielieto zaļā iepirkuma pamatprincipi un 5) jānodrošina stingra uzņēmumu darbības un vides prasību nodrošināšanas kontrole.
- 4.3. Kā galvenās prasības, kas jāievēro, lai samazinātu būtiskās ietekmes uz vidi, Vides pārskatā ir akcentētas:
- 4.3.1. Īstenojot plānošanas dokumentā noteiktās rīcības, ir jāievēro Teritorijas plānojuma grozījumos atļautā zemes izmantošana, noteiktās virszemes objektu un citas aizsargjoslas saskaņā ar Aizsargjoslu likuma un no tā izrietošajiem Ministru kabineta noteikumiem.
- 4.3.2. Nav pieļaujama apbūve piesārņotās teritorijās pirms teritoriju izpētes un sanācijas darbu veikšanas.
- 4.3.3. Ainaviski nozīmīgām teritorijām un vēsturisko skatu perspektīvām jāpielieto īpašas apbūves un izmantošanas prasības atbilstoši Teritorijas plānojuma grozījumiem.
- 4.3.4. Organizējot darbības īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, jāievēro normatīvie aktu nosacījumi.
- 4.3.5. Īpaši nosacījumi jāparedz, veicot apbūves paplašināšanu liegumu zonu tuvumā, jo būvniecības procesā zemes vibrācijas, troksnis, putekļu piesārņojums var ietekmēt jutīgu sugu dzīvotnes un samazināt dabas pamatnes pievilcību teritorijā.

- 4.3.6. Pirms derīgo izrakteņu ieguves jāveic plānotās darbības ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu.
- 4.4. Teritorijas plānojuma izstrādē ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai Vides pārskatā ir atzīmēta Latvijas tiesību aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana, t.sk. vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, ekspluatācijas aizsargjoslas, sanitārās aizsargjoslas, drošības aizsargjoslas un citas aizsargjoslas, ja tās paredz Aizsargjoslu likums.
- 4.5. Izskatot Teritorijas plānojuma ieceres un risinājumus iespējamās ietekmes mazināšanai, Birojs secina, ka lielā mērā viedokli un piebildes, kur nepieciešams, Birojs jau ir sniedzis iepriekšējās šī atzinuma nodaļās. Birojs vērs uzmanību tam, ka iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai, plānojot jaunu derīgo izrakteņu teritoriju, infrastruktūras objektu, rūpniecisko objektu izveidi u.c. izveidi, pirms to uzsākšanas ir jāizvērtē, vai plānotās darbības neatbilst objektiem, kuriem atbilstoši Likuma 1. pielikumā noteiktajam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, vai gadījumā, ja plānotās darbības sasniedz Likuma 2. pielikumā noteiktos robežlielumus, attiecināms ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Savukārt darbībām, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi, VVD Vidzemes RVP nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvprojektu izstrādē un skaņošanā.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā netiek paredzētas darbības, kuru rezultātā tiktu negatīvi ietekmētas *Natura 2000* teritoriju ekoloģiskās funkcijas un integritāte.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Valkas novada teritorija robežojas ar Igaunijas Republiku un vairāki no plānotajiem risinājumiem (Teritorijas plānojuma grozījumiem) paredzēti novada teritorijā, kas atrodas 15 km zonā no abu valstu kopējās robežas. Atbilstoši Ministru kabineta 1997. gada 22. janvāra rīkojumā Nr. 38 *Līgums starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā* noteiktajam, starp Igaunijas Republiku un Latvijas Republiku noslēgta vienošanās, ka tiks veikti visi nepieciešamie un lietderīgie pasākumi, lai novērstu paredzēto darbību pārrobežu ietekmi, kas izsauc būtisku nevēlamu ietekmi uz vidi. Līgums attiecas uz paredzētām darbībām 15 km zonā no kopīgās robežas. Ņemot vērā to, ka atsevišķas no iecerētajām izmaiņām plānotās (atļautās) izmantošanas veidos paredzētas Igaunijas Republikas tiešā tuvumā, tai skaitā plānotā derīgo izrakteņu ieguve vai ūdensobjektu ierīkošana (un ar to saistītā derīgo izrakteņu ieguve pie pašas robežas), pēc Vides pārskata saņemšanas un izvērtēšanas Birojs informēja Igaunijas Republikas Vides ministriju par uzsāktajiem Teritorijas plānojuma grozījumiem, to būtību un sagatavoto Vides pārskatu.

Saskaņā ar Vides pārskatu nozīmīgākās pārrobežu ietekmes sagaidāmas jau paredzēto darbību stadijā, un tās varētu būt gaisa piesārņojums (putekļi) un trokšņi (piemēram, no derīgo izrakteņu ieguves nekustamajā īpašumā “*Viesturi*”, Valkas pagastā). Izstrādātājas vērtējumā nav sagaidāma pārrobežu ietekme no graudu uzglabāšanas, pirmapstrādes un pārkraušanas zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 94010020205, Vienības gatvē Valkā, jo zemes vienība atrodas vairāk kā puskilometra attālumā no Igaunijas robežas un graudu glabāšana, pirmapstrāde un pārkraušana nerada tādu putekļus un troksni, lai radītu pārrobežu ietekmi uz vidi. Izstrādātājas ieskatā Publiskās apbūves teritorija Valkā pie Rūjienas ielas neradīs būtisku pārrobežu ietekmi, jo teritorijas paredzētas veikalu, kafejnīcu un citu tamlīdzīgu sabiedrisko pakalpojumu objektu būvēšanai perspektīvā. Teritorija robežojas ar lauksaimniecības un meža teritorijām. Citas teritorijas, kur plānoti grozījumi Teritorijas plānojumā, atrodas tālāk no Igaunijas robežas, un

tās no Igaunijas atdala mežu masīvi, kas vēl vairāk samazina teorētiski iespējamo pārrobežu ietekmi. Valkas novadā netiek paredzēta lielu ražošanas zonu izveide, kurās kā atļautā izmantošana minēta valstiski nozīmīgu, lielu rūpniecisku objektu būvniecība.

Vides pārskatā analizēti iespējamie ietekmes novēršanas pasākumi, un secināts, ka būtiskas pārrobežu ietekmes nav sagaidāmas.

2020. gada 10. decembrī Birojs ir saņēmis atbildi no Igaunijas Republikas Vides ministrijas (Nr.7-12/20/5021-5), ar kuru kaimiņvalsts atbildīgā iestāde pēc Teritorijas plānojuma grozījumu izvērtēšanas informējusi, ka tā nesaskata tik būtisku negatīvu ietekmi, lai būtu nepieciešams uzsākt stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma konsultāciju procesu pārrobežu kontekstā.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Monitoringa nodrošināšanai Izstrādātāja Vides pārskatā norādījusi uz izmantojamiem avotiem, kas raksturoto esošo vides stāvokli novadā: 1) ūdens un notekūdeņu testēšanas pārskati (Valkas novada pasūtījums Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „*BIOR*” Vidzemes reģionālai laboratorijai), 2) novada atskaites par patērēto ūdeni, 3) LVĢMC pieejamie dati par atmosfēras gaisa un virszemes ūdeņu kvalitāti, 4) likumā „*Par piesārņojumu*” 4. pantā noteiktās tiesības, pieprasīt piesārņojošas darbības monitoringa datus no uzņēmumiem, kas saņēmuši atļauju A vai B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai pašvaldības teritorijā, 5) savākto šķiroto un nešķiroto sadzīves atkritumu daudzums, tā izmaiņas pa gadiem, 6) dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji, to izmaiņas pa gadiem, 7) potenciāli piesārņoto vietu skaita izmaiņas, 8) īpaši aizsargājamo dabas teritoriju skaits, platība, to izmaiņas pa gadiem, 9) derīgo izrakteņu ieguves vietu skaits un platības, to izmaiņas pa gadiem, 10) apmežoto teritoriju platības un 11) atmežoto teritoriju platības.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumenta un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (sabiedriskajām organizācijām, iedzīvotājiem un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Teritorijas plānojuma 1.0 redakcijas un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana tika uzsākta 2020. gada 6. aprīlī, bet, ņemot vērā valstī noteiktos ierobežojumus ārkārtas situācijas laikā, sabiedriskā apspriešana tika atkārtoti nodrošināta no 2020. gada 12. jūnija līdz 2020. gada 3. jūlijam, rīkojot sabiedriskās apspriešanas sapulci 2020. gada 29. jūnijā plkst. 17.00 Valkas novada domē. Paziņojums par publiskās apspriešanas termiņiem un iespējām piedalīties apspriešanā, uzsākot publisko apspriešanu, ir ievietots Biroja tīmekļa vietnē www.vpvp.gov.lv, valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolatvija.lv, Valkas novada tīmekļa vietnē: www.valka.lv un laikrakstā „*Ziemeļlatvija*”.

Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar VVD Vidzemes RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentu un Vides pārskatu.

Izvērtētā dokumentācija:

Valkas novada teritorijas plānojuma grozījumi un tā Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta 1. daļas 4. punkts;
2. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” V¹ nodaļa;
3. Likums “*Par zemes dzīlēm*”;
4. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants;
5. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants;
6. Likuma “*Par piesārņojumu*” II, IV, V daļa;

7. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants;
8. Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr. 34 “*Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī*”;
9. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*”;
10. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” III, IV, V, VI, VII, VIII daļa;
11. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*”;
12. Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumi Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
13. Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumi Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*”;
14. Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumi Nr. 834 “*Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma*”;
15. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”;
16. Ministru kabineta 2016. gada 5. marta noteikumi Nr. 131 “*Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi*”;
17. Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 “*Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība*”.

Biroja viedoklis:

Valkas novada Teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskats ir precizējams/papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus.

Pilnveidojot un īstenojot Valkas novada teritorijas plānojuma grozījumus, ņemami vērā Vides pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci *prim* panta 6. un 7. daļas prasībām Birojs konstatē:

- 1. Valkas novada Teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām un tas precizējams/papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus.**
- 2. Lai konstatētu Valkas novada teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Valkas novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, divas reizes plānošanas periodā (2026. gadā un 2032. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Birojā.**

Valkas novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam.

Valkas novada pašvaldībai jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Direktors

(paraksts*)

A. Lukševics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Atzinums nosūtīt:

- Valkas novada pašvaldībai, *E.Adrese*;
- Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālai vides pārvaldei, *E.Adrese*.